

නවකතාවේ නව සංකල්ප: කේන්ද්‍රය සහ පරිවාරය

කේ. ඒ. ජේ. ජී. කේ. මැදවත්ත

මහාචාර්ය

සිංහල හා ජනසන්නිවේදන අධ්‍යයනාංශය
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
jmedawatte@sjp.ac.lk

Abstract

Colonization had a huge impact on Sri Lankan society. Because of that new social organizations, more political corporations, new institutions, new literature, new culture and gestures were established in the Sri Lankan social context. Among these the main reason for the change in Sinhala literature was western literature. The novel is a genre of modern literature. The Novel came into Sinhala literature through modern literature that came with the colonization. The Sinhala novel, which started as a simple fiction story and acquired the form and quality of a novel in the first decade of the twenty-first century, has now become a powerful literal category. During the colonial period, orientalism mainly influenced the novel. According to colonialism, European society is defined as the center and other societies outside Europe as the margin. This social climate is questioned by Orientalism. It is one of the forms found in novels written in the early period. But the western novel began to develop rapidly based on new literary concepts. When the post-colonial era came, new concepts of literature influenced Sinhala literature. Out of all, it influenced the Sinhala novel most. The new concepts called center and margin started to appear during this era. Realist novels reveal that the capitalist classes are at the center and proletariat is the margin of the Sri Lankan social context. Sunethra Rajakarunanayake’s **Sandun Gira Gini Ganiyi** (1989) is a novel in its own right as the disclosure of how that situation operates as a social force.

Key Words: Novel, Centre, Margin, Post-Colonial Society

1. හැඳින්වීම

බටහිර යටත්විජිතවාදියා පෙරදිගට පැමිණීම, පෙරදිග ලෝකයෙහි සමස්ත සමාජ සන්දර්භය නව දිශානතියක් කරා යොමු කෙරෙන ඓතිහාසික සංසිද්ධියක් විය. ශ්‍රී ලංකාව, ඉන්දියාව ඇතුළු රටවල් ගණනාවක් ඇසුරින් මෙහි ස්වභාවය නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. නව සමාජ ස්තරායනයකට අනුව සමාජය සංවිධානයවීම එහි ප්‍රධාන ලක්ෂණයයි. නව දේශපාලන සංස්ථා, නව ආයතන, පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, බහුපක්ෂ ක්‍රමය, අධිකරණ පද්ධතිය හා නිලබල තන්ත්‍රය යනාදිය යටත්විජිතවාදය විසින් බිහි කරන ලද නව දේශපාලන දෘෂ්ටිවාදයේ මෙවලම් විය. ආර්ථික ක්ෂේත්‍රයෙහි ධනෝත්ථර වෙළඳාම හා වෙළඳපොළ ව්‍යාප්ත විය. වතු වගාව කේන්ද්‍ර කරගත් වැවිලි ආර්ථිකය මෙහිදී ප්‍රධාන වේ. මිනිරන් පතල් කර්මාන්තය හා අරක්කු රේන්ද, ආර්ථිකයේ ශක්තිමත් පදනම් බවට පත්විය. නව ආගම්වල ව්‍යාප්තිය හා නව අධ්‍යාපන ක්‍රමය යටත්විජිතවාදී නව සමාජයක් ගොඩනැගීමට පාදක විය. මෙලෙස පැරණි සමාජය නව සමාජයක් කරා රූපාන්තරණයවීමෙන් ලාංකේය සමාජයෙහි නව සමාජ කුලක ගොඩනැගුණි. සමාජ පිරමිඩයෙහි මුදුන හිමිවූ ධනෝත්ථර සමාජයෙහි අවශ්‍යතා පූරණය අරමුණු කරගනිමින් එකී සමාජ ස්තර බිහි විය. යටත්විජිතවාදියාගේ ජීවන පැවැත්ම වෙනුවෙන් යටත්විජිතය කුළ ගොඩනැගුණු කම්කරු පන්තිය එලෙස හඳුනාගැනෙන නව සමාජ ස්තරයකි. මෙකී පන්ති විභේදනය අනුව ක්‍රියාකාරී වන සමාජ බලවේග නිර්මාණාත්මක ප්‍රකාශනයක අන්තර්ගතවී ඇති ආකාරය මෙහිදී විමර්ශනය කෙරේ.

සමාජීය සාහිත්‍ය අධ්‍යයන න්‍යායෙහි මූලික ප්‍රවාදය වන සාහිත්‍ය වනාහි එය පහළවූ යුගයේ පර්යාලෝචනයකි යන්න පදනම් කරගනිමින් නවකතාවෙහි අර්ථ නිරූපණය කෙරෙන අතර අර්ථදීපනවේදයට අනුව නව සාහිත්‍යික සංකල්ප පිළිබඳ විවරණය කෙරේ.

2. සාකච්ඡාව

බ්‍රිතාන්‍ය යටත්විජිත යුගයේදී ලංකාවේ වර්ධනයවූයේ වැවිලි කර්මාන්ත පාදක කොටගත් ධනවාදී සමාජයකි. එය අපනයනය සඳහා නිපදවූ වැවිලි බෝග මත පදනම් වූවකි. 17 වැනි ශතවර්ෂයේදී ලන්දේසිහු කුරුඳු වගාවද 19 වැනි ශතවර්ෂයේ මුල් භාගයේදී ඉංග්‍රීසිහු කෝපි වගාවද 1880 සිට තේ වගාවද ආරම්භ කළහ. 19 වැනි ශතවර්ෂය අවසන් වන විට පොල් හා රබර් වගාව ආරම්භ වී තිබිණ. ඊට සමගාමීව කොළඹ නගරය වැදගත් වාණිජ මධ්‍යස්ථානයක් වශයෙන් වර්ධනය විය. බැංකු කටයුතු, ඇසුරුම් කර්මාන්ත සහ ඉංජිනේරු ශිල්පය හා සම්බන්ධ කර්මාන්තශාලා බිහි විය. තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම දියුණු විය. ප්‍රවාහන පහසුකම් වර්ධනයවූ අතර, දුම්රිය හා මහාමාර්ග සේවා ව්‍යාප්ත විය. 1849 සිට ක්‍රියාත්මකවූ මහාමාර්ග ආඥා පනත ශ්‍රී ලංකාවේ මහාමාර්ග ඉදිකිරීම සම්බන්ධයෙන් බලපෑ ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගයක් විය (මුණසිංහ, 2000: 125). මේ ආකාරයට ලාංකේය සමාජ සන්දර්භයෙහි පැහැදිලි විභේදනයක් නිර්මාණයවූයේ ධනෝත්ථර ක්‍රමයට සේවා සපයන කම්කරු පන්තියක් බිහිවීමෙනි. වතු කම්කරුවෝ, ලිපිකරුවෝ හා නාගරික නිර්ධන පාන්තිකයෝ ප්‍රධාන වශයෙන් නව කම්කරු පන්තියට අයත් වූහ.

- කම්කරුවාට කිසිවක් අයිති නැත. ඔහුට අයත් වන්නේ දිනකට පැය 8ක් 10ක් හෝ ඊටත් වැඩියෙන් හෝ වැඩ කිරීමට ඇති ශ්‍රම ශක්තිය පමණි. ප්‍රවේණි දාසයාට නිෂ්පාදන මාර්ගයක් වන ඉඩමෙන් කොටසකට හිමිකම් කීව හැකි නමුත් කම්කරුවාට එබඳු අයිතියක් නැත.
- කම්කරුවා, ධනපතියාට සිය ශ්‍රම ශක්තිය විකුණයි.
- ඔහු ලබන වැටුප ශ්‍රමය සඳහා නියමවන මිලයි. ඔහු වැටුප් ලබන කම්කරුවෙකු බවට පත්වෙයි.

- වහලාට වඩා කම්කරුවා වෙනස් වන්නේ අයිතිකරුවාට ඔහු කෙරෙහි හිමිකමක් කිව නොහැකි බැවිනි.
- 'කම්කරුවා නිත්‍යානුකූලව නිදහස්'ය.
- එබැවින් ඔහුට වඩා හොඳ වැටුප් හා වඩා හොඳ ජීවන තත්ත්වයක් වෙනුවෙන් සංවිධානයවී ක්‍රියා කිරීමට හැකියාව ලැබේ (ජයවර්ධන 2009: 2-3).

යටත්විජිත යුගයේදී බිහිවූ කම්කරුවා ප්‍රවේණි දාසයාට වඩා වෙනස් වන බව මෙයින් පැහැදිලි වේ. සිංහල ගොවි ජනතාවට වගා කිරීමට සුදුසු ඉඩම් තිබූ බැවින් ඔවුහු සම්පූර්ණයෙන් දුගීභාවයට පත්ව නොසිටියහ. එබැවින් වතු වගා බිම්වල සේවය කිරීමට ඉන්දියානු කම්කරුවන් ගෙන්වීමට සිදු විය. 1900 වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ වතු කම්කරුවන් හා ඔවුන්ගෙන් යැපෙන්නන් ලක්ෂ තුනක් පමණ සිටි බව සඳහන් වේ.

පශ්චාත් යටත්විජිත යුගය එළඹෙන විට පෙර සඳහන් කරන ලද කම්කරු ජනතාව සමාජ පන්තියක් ලෙස වර්ධනයවූ අතර ග්‍රාමීය නිර්ධන පාන්තික ජනතාවද වතු වගා බිම්වල සේවයට එක්ව සිටියහ. විවිධ සමාජ ආර්ථික, බලවේග හේතුවෙන් ග්‍රාමීය සමාජයේ පහළම ස්තරය, කම්කරු වෘත්තීය වෙත යොමු කෙරිණ. පශ්චාත් යටත්විජිත ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ සන්දර්භයෙහි, වතු ආශ්‍රිත ග්‍රාමීය ප්‍රදේශයන්හි ජනතාවගේ ජීවන රටාවෙහි කේන්ද්‍රීය ලක්ෂ්‍යය බවට ගම ආසන්නයේ පිහිටි තේ වත්ත හෝ රබර් වත්ත පත්ව තිබිණ. ඒ ආසුරෙහි ගොඩනැගුණු නව ජීවන රටාව දැඩි ලෙස පීඩාකාරීවූවකි. පරම්පරාවෙන් ලද උරුමයක ආකාරයට ඉදිරි පරම්පරාවට අයත් වූවෝද 'වත්තේ වැඩට යාම' සිය ජීවිතයේ අරමුණ බවට පත් කරගත්හ. එතැනින් පිටත ජීවිතයක් පිළිබඳ අවබෝධයක් ඔවුන්ට නොවීය. මෙම තත්ත්වය පශ්චාත් යටත්විජිත සමාජ බලවේගයක් ලෙස හඳුනාගත හැකි අතර එය වඩාත් ප්‍රබලව වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.

'කේන්ද්‍රය සහ පරිවාරය' (centre and margin) නමැති යටත්විජිතවාදී සංකල්පයට අනුව යුරෝපීයයා තම ස්ථානය කේන්ද්‍රය ලෙසත්, යුරෝපයට පරිබාහිර අනෙකුත් සමාජ පරිවාරය ලෙසත් සිතියම් ගත කරයි (පතිරගේ, 2005: 87). පශ්චාත් යටත්විජිත ලාංකේය සමාජයෙහි 'කේන්ද්‍රය හා පරිවාරය' නමැති සංකල්පය නව මුහුණුවරකින් ක්‍රියාත්මකවනු දක්නට ලැබේ. එනම් ධනේශ්වර පන්තිය කේන්ද්‍රය ලෙසත් නිර්ධන පන්තිය පරිවාරය ලෙසත්ය. කේන්ද්‍රීය ධනේශ්වරය මැනවින් පවත්වාගෙන යෑම සඳහා නිර්ධන පන්ති පරිවාරය නමැති උපකරණය අත්‍යවශ්‍ය වේ. එනම්, ධනවතාගේ ජීවන පැවැත්මට කම්කරුවාගේ ශ්‍රමය අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් බවට පත්වේ.

සඳුන් ගිර ගිනි ගනියි

සුනේත්‍රා රාජකරුණානායකගේ සඳුන් ගිර ගිනි ගනියි (1989) නවකතාව පශ්චාත් යටත්විජිත ලාංකේය සමාජයෙහි ප්‍රධාන ස්තර දෙකක් නියෝජනය කරයි. ධනේශ්වර සමාජයෙහි උපකරණ බවට පත්වන නිර්ධන පාන්තික ශ්‍රමිකයා කේන්ද්‍ර කරගෙන ගොඩනැගෙන නවකතාව, එක් පසෙකින් නාගරික සමාජ ජීවිතයත් තවත් පසෙකින් වතු කම්කරු ජන ජීවිතයත් ආශ්‍රය කර ගනී. සබරගමු පළාතේ කහවත්ත ආසන්නයේ තේ වත්තක කම්කරුවන් ලෙස සේවය කරන ස්ත්‍රී පුරුෂයන්ගේ දුෂ්කරවූ ජීවන අරගලයත් එයට ගොදුරුවන ඔවුන්ගේ දුදරු පරම්පරාවේ ඉරණමත් නවකතාව මගින් හෙළිදරවු කෙරේ. කුසුමා, දයාවතී හා උක්කුනා යන දුදරුවන්ගේ මව වන ළමිඳු තේ වත්තේ කම්කරු කාන්තාවකි. බොහෝ රැකියා ක්ෂේත්‍රවල පිරිමින් හා සසඳන විට කාන්තාවට ලැබෙන වැටුපෙහි අසමානත්වයක් දක්නට ලැබේ, වතු කම්කරු කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රමය ලාභදායී වීම, රැකියා සඳහා විදේශගත වන කාන්තාවන්ට හිමිවන අඩු වැටුප, ඇගලුම් ක්ෂේත්‍රයෙහි රැකියා ආශ්‍රිතව පවතින ගැටලු සමාජ පරිවාරය නියෝජනය කරන කාන්තාවන් මුහුණදෙන ප්‍රධාන ප්‍රශ්න බවට පත්වී ඇත (Walby, 2009: 121). වැන්දඹුවක වන ළමිඳු සිය දරුවන් ජීවත් කරවන්නේ ශ්‍රමය විකිණීමෙන් ලබන සුළු වැටුපෙනි. කුසුමා ඉගෙනීමට දක්ෂවුවද, දරුවන්ට ඉගැන්වීම වැදගත් යයි ළමිඳු කිසි විටෙක නොසිතයි.

“කුසුමෙව උනත් පහෙන් එහාට යවන්න ළමිඳුගෙ අදහසක් නෑ. වත්තෙ පොතට නම දාගන්න කල් විතරයි ළමයින්ගෙ බරක් තියෙන්නෙ. එයින් එහාට උන් හම්බ කරගන්නෙ නැතෑ” (රාජකරුණානායක 1989: 5).

දිළිඳුකම හා නූගත්කමද සාම්ප්‍රදායික ආකල්පද හේතුවෙන් ළමිඳුගේ ලෝකය ප්‍රසාරණය නොවේ; චින්තනය පසුගාමී වේ. කුසගින්න, ලිංගික අවශ්‍යතාව හා හිසට වහළක් යනාදිය ඇගේ ජීවිතයේ මූලික පරමාර්ථ වෙයි. එකී පරමාර්ථද පුරුෂ මූලිකත්වයෙන් පාලනය කෙරෙන බව ඇය අවබෝධකර නොගන්නේ නූගත්කම හේතුවෙනි. අතීතයේ සිටම පවුල් සංස්ථාව හඳුන්වනු ලැබුවේ එහි සාමාජිකයන්ට ආරක්ෂාව හා රැකවරණය ලබාදෙන සාමකාමී සමාජ ඒකකයක් ලෙසය. එහෙත් මෑතකදී කරන ලද අධ්‍යයන හා පර්යේෂණ මගින් පවුල යනු, ප්‍රවණ්ඩත්වය බහුලව සිදුවන ස්ථානයක් බවත්, විශේෂයෙන්ම නිවෙස්වල වෙසෙන කාන්තාවන් පවුල තුළ ප්‍රවණ්ඩ ක්‍රියාවන්ට භාජනවන බවත් සොයාගෙන ඇත (Walby, 2009: 25).

“අර තරම් කුණුහරුප කියලා තඩ්බාපු මිනිහා අස්සෙ ලගින්තෙ මොකටද කියලයි කුසුමෙට හිතෙන්නේ. “ගැනු වෙලා ඉපදුණහම ඔහොම තමයි” ළමිඳු නිතරම කියනවා.

“ගෙදර මිනිහගෙන් පාරක් කැවම ලැජ්ජාවක් යෑ කියලයි කවුරුත් කියන්නේ” (රාජකරුණානායක, 1989: 10).

තරුණ වැන්දඹුවක වූ ළමිඳු වෙත කිරිබබේ නමැති හැඩිදඩි පුරුෂයා සමීපවන්නේ පෙර කී මූලික අවශ්‍යතා වෙනුවෙනි. නීත්‍යනුකූල විවාහයක් නොවුණද ගැහැනු පිරිමි දෙදෙනෙකු එක්ව ජීවත්වීම ගමෙහි සාමාන්‍ය සංසිද්ධියකි.

“කසු කුසු කතාබහ.... දෙන්නම කුස්සියෙ වාස් වූස් ගාලා මොනවද බැද්දා තෙල් සුවදෙන් නම් කරවල නෙවෙයි. මොනවා හරි බැඳලා ගිල්ලවනවා නැතෑ. කුසුමෙ පැදුරෙ දැගලුවා. නින්ද යන්නෙ නැති හැටි....” (රාජකරුණානායක, 1989: 14).

මාපිය, දූ දරු සම්බන්ධතාව අනෙකුත් සියලු බැඳීම්වලට වඩා බලවත් යැයි සමාජ සම්මතයක් පැවතියද, ළමිඳු කෙරෙහි බලපැවැත්වෙන ආර්ථික දුෂ්කරතා සහ අන්‍යාරක්ෂිත බව දාරක ස්තේන්‍ය ඉක්මවා යන්නකි. ඇය වතු කම්කරු වෘත්තියෙහි නියැලුණද, සිය දරු පවුල රැකබලා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ආදායමක් නොලබයි. කුසගින්න, කල්ගිය ඇඳුම් පැලඳුම් හා ලෙඩරෝග ඔවුන්ගේ ජීවිතවල පොදු ලක්ෂණයකි. අද ලෝක ශ්‍රම සැපයුමෙන් අඩකට වැඩි ප්‍රමාණයක් රඳා පවතින්නේ කාන්තාවන් අතය. ඔවුන්ගේ නියම ශ්‍රම දායකත්වය නොපිළිගැනීමෙන් සමාජ අසාධාරණයක් සිදුවන බව තහවුරුවී ඇත (Jayaweera, 2002: 265).

“කුසුමෙට මතක ඇති කාලෙ ඉඳලා ළමිඳු වත්තේ වැඩ. හවසට ඇවිත් දැනම ගින්නට අල්ල අල්ලා රත් කර කර කකුල් දෙක අත ගානවා. හදිසියේ ළමිඳු ගැන ලොකු අනුකම්පාවක් උනාගෙන උනාගෙන එනවා කුසුමෙට දැනුණා (රාජකරුණානායක, 1989: 51, 17).

කුසුමාගේ සුළු මව වතු අධිකාරීවරයාගේ බංගලාවේ ගෘහ සේවිකාවකි. ගෘහ සේවා සැපයීමද කාන්තා ශ්‍රමය විකිණෙන තවත් ක්‍රමයකි. ඇය බංගලාවේ සේවයට ගිය පසු ඇගේ ඇවතුම් පැවතුම්වල වෙනසක්ද පිරිසිදුකම හා පිළිවෙළක්ද දක්නට ඇත. ළමිඳුගේ ලෝකයට වඩා නැගණියගේ ලෝකය එක් පියවරකින් පුළුල්වන්නේ එලෙසිනි. නිවසේ ජීවිතය ගැන කලකිරීමෙන් සිටින කුසුමාට වත්තේ හාමු මහත්තයාගේ කොළඹ බංගලාවේ සේවය කිරීමට ඉඩකඩ විවරවෙයි. එහි සිටින්නේ වතු අධිකාරීවරයාගේ මාපියන් හා කොළඹ ඉහළ පෙළේ පාසල්වලට යන දුදරුවන්ය.

පෘතුගීසීන් පැමිණෙන විට මෙරට පැවතියේ කුල ක්‍රමය හා බැඳුණු වැඩවසම් සමාජ ක්‍රමයකි. බෞද්ධාගම රාජ්‍යාගම විය. පෘතුගීසී ආගමනයත් සමගම කතෝලික ආගම ව්‍යාප්තවන්නට විය. ඒ අනුව සමාජය, සිංහල-බෞද්ධ හා සිංහල-කතෝලික අන්‍යන්‍යතාව සහිත පුද්ගලයන්ගේ එකතුවක් ලෙස වර්ධනය වීම ඇරඹිණ.

අනතුරුව සිදුවූ ලන්දේසි ආගමනය හේතුවෙන් සිංහල-ප්‍රොතෙස්තන්ත අනන්‍යතාවක් සහිත පුද්ගල සමූහයක් බිහි විය. සිංහල ප්‍රොතෙස්තන්ත ජන කොටස ආර්ථික වශයෙන් ඉහළ මට්ටමක් නියෝජනය කළහ (Obesekara, 1991: 355). මෙකී සාමාජික ස්වරූපය බහු සමාජය ලෙස හැඳින්වේ. එකම භූගෝලීය ප්‍රදේශයක, විවිධ ජන වර්ග වාසය කරන, නොයෙකුත් භාෂා කතා කරන, විවිධ ආගම් අදහන එහෙත් එකම දේශපාලන බලාධිකාරයක ජීවත්වන ජන කොටස බහු සමාජය ලෙස හඳුනාගැනේ (Furnval 2014: 312). වතු අධිකාරීවරයාගේ මාපියෝ, සිංහල භාෂාවෙන් ලිවීමට හා කියවීමට නොදත්, ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් අධ්‍යාපනය ලැබූ, සිංහල-ප්‍රොතෙස්තන්ත ජන කොට්ඨාසය නියෝජනය කරති. කුසුමා සේවය සඳහා යන්නේ එම නිවසටයි. අසනීපයකට කහවත්තේ රෝහලට යෑම සිය ජීවිතයේ දීර්ඝතම ගමන කරගත් ගැමියන් ජීවත්වූ ගමක සිට කුසුමා කොළඹට පැමිණීමෙන් ඇගේ ලෝකය පුළුල්වෙයි. ඇය වැටුප් ශ්‍රමිකයාගේ සමාජ ස්තරයට අන්තර් ග්‍රහණය වෙයි. නිෂ්පාදන මාර්ග හිමි අය එක පන්තියකට, එනම් ධනපති පන්තියට අයත් වෙති. නිෂ්පාදන මාර්ග අයිති නැති හා තම ශ්‍රම ශක්තිය හැර අන් කිසිවක් නොමැති අය තවත් පන්තියකට එනම් කම්කරු පන්තියට අයත් වෙති. එලෙස වැටුපක් සඳහා තම ශ්‍රම ශක්තිය විකුණන අය වැටුප් ශ්‍රමිකයන් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ (ජයවර්ධන, 2009: 71).

බුද්ධිමත් දරියකවූ කුසුමා නව නිවසේ ක්‍රියාකලාපය තේරුම්ගනිමින් ඒ අනුව හැඩගැසෙයි. මුළුතැන්ගෙයි කටයුතු, පිරිසිදු කිරීම, උද්‍යාන අලංකරණය හා රිය පැදවීම ආදී කටයුතු සඳහා වෙන වෙනම සේවා සපයන්නන් සිටින නිවසක කුසුමාගේ ප්‍රධාන කාර්යය වූයේ පොඩි බේබිගේ තනි නොතනියට ළඟින් සිටීමයි.

“දවසක් දා ලොකු හාමු අගහරුවාදා පල්ලි ගිහින් එන කොට කුසුමා හිටියේ කුසුමාගේ. ඇසිලින් නැන්දා එක්ක ලොකු කතාවක පැටලිලා හිටි හන්දා කාර් එක එනවා වත් ඇහුණේ නෑ.

“කුසුමා....” ලොකු හාමු හයියෙන් කෑ ගැහුවා.

“කමී.....” කුසුමා ඉස්සරහට දිව්වා.

අර වචනෙ කොහොම කියවුණාද කියලා කුසුමාවත් දන්නෙ නෑ. කුසුමා ඉතින් පූර්ව ජාතියේ ගන්ඨාර පූජා කරලනෙ. ඒක ඉස්සරහටත් ඇහිලා.

“ආ.... ඔය අළු ගසාදාලා ඇවිත් තියෙන්නෙ (කරුණානායක, 1989: 98).

තරුණ වියට පත්වන කුසුමා නිවසෙහි ප්‍රධාන සේවිකාව බවට පත්වෙයි. එනම් කුසුමාගේ වෘත්තීය නිත්‍ය මෙහෙකාර සේවය බවට පරිවර්තනය වේ. ‘මෙහෙකරු’ යන්න ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙහි ‘servant’ යන යෙදුමට සමානාර්ථවත් පදයකි. servant යන පදයට අනෙකුත් පර්යාය පද වන්නේ සේවකයා, අතවැසියා, අනුගාමිකයා, ගැත්තා ආදියයි (ඉංග්‍රීසි-සිංහල ශබ්ද කෝෂය, 2009: 1741). ‘දාසයා’ යන්න මෙහෙකරුවාට වෙනස්වූ පදයකි. එය සමාන වන්නේ ‘වහලා’ යන අර්ථයටයි (ශ්‍රී සුමංගල ශබ්ද කෝෂය, ද්විතීය භාගය, 1970: 444). ‘වහලිය’ යන පදයට ‘මිසිය’ යන පදය සිංහලයේ භාවිත වේ. මෙහි අදහස ‘හිස මුඩු කළ’ යන්නයි. අතීතයේ වහලියක් හිස කෙස් මුඩු කළ යුතු වූ බැවින් ඇය ‘මුණ්ඩිකා’ ලෙස හඳුන්වා තිබේ. මෙය සංස්කෘත භාෂාවෙන් බිඳී ආ පදයකි (ආර්යපාල, 1969: 52). වහලාගේ හෝ වහලියගේ පූර්ණ අයිතිය ස්වාමියාට හිමිවේ. මෙහෙකරුවා යනු වැටුප් ලබන්නෙකි.

“මටත් ප්‍රමෝෂන්... කුසුමා නංගිටත් ප්‍රමෝෂන් මම හෙඩ් පියන් කුසුමා නංගි ඒත් කුක්” (රාජකරුණානායක, 1989 : 119).

ක්‍රම ක්‍රමයෙන් කුසුමා සේවයාගේ නිවසෙහි අත්‍යවශ්‍ය පුද්ගලයකු බවට පත්වෙයි. ඔවුන්ගේ ජීවිතයේ කොටස්කාරිය වන්නේ කුසුමායි. වෘත්තීයෙන් මෙහෙකාරිය වුවද ඒ පිළිබඳ පසුතැවීමක් හෝ කනගාටුවක් කුසුමාට නැත.

“ගමේ හිටියා නං තේ පඳුරු යට ලැටිගාන්න තමයි වෙන්තෙ. හිලේ හෙවණේ හොඳට කාලා බීලා බංගලාවෙ වැඩ කරන එක ඊට වඩා සැපයි. ඒ විතරක්යැ කොළඹ ආපු හන්දා කොයි තරම් ගමන් බිමන් ගියා ද? චිත්‍රපටි, නාට්‍ය එහෙමත් බලන්න ලැබුණානෙ” (රාජකරුණානායක, 1989: 123).

මේ අනුව කුසුමාගේ භාමිපුතුන් උගත්, සංස්කෘතික ප්‍රජාවක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. ඔවුන්ගේ සංස්කෘතික උරුමය තාවකාලිකව හෝ ඇයට අත්පත් කරගැනීමට හැකිවන්නේ එබැවිනි. එහෙත් ස්වාමි-සේවක පරතරයද කේන්ද්‍රීය ධනෝත්චරය හා පරිවාර නිර්ධන පන්තිකයා අතර දුරස්ථකරණයද නොබිඳී පවතී.

“පොඩි බේබි මහත්තයා කුස්සියට කියන්නෙ ‘කුසුමා හවාන’ කියලයි. “කොහෙන් කැවත් කුසුමා හවාන එකෙන් කනවා වාගේ නෑ...” (රාජකරුණානායක, 1989: 130).

මෙහි පවත්නා ගැටලුව වන්නේ මෙහෙකරුවාගේ හැඟීම් පිළිබඳව ස්වාමියා නොසලකා හැරීමයි. මෙහෙකරුවා, ස්වාමියා සතු උපකරණයක් බවට පත්වීමයි.

කුසුමා අයත්වන්නේ අසංවිධිත කම්කරු ප්‍රජාවටයි. පන්තියක් ලෙස සංවිධානයවීමට ඇති නොහැකියාව අසංවිධිත කම්කරුවාගේ ස්වභාවයයි. ගෘහස්ථ මෙහෙකරුවෝ සහ ගෘහස්ථ රියදුරෝ මෙකී ප්‍රජාව නියෝජනය කරති. හුදෙකලා ගෘහ ඒකකවල සේවයකිරීමත්, එක් පොදු ස්වාමියකු යටතේ සේවය නොකිරීමත්, සමාන වැටුප් නොලැබීමත් යන හේතු මත ඔවුන් සංවිධානගත වීමෙන් වළක්වාලනු ලැබේ. පන්තිය වූ කලී නිෂ්පාදන ක්‍රියාදාමයට එක හා සමාන සම්බන්ධයක් ඇති විශාල ජන කණ්ඩායම් වෙති. නිෂ්පාදන මාර්ග හිමි අය එක පන්තියකට, එනම් ධනපති පන්තියට අයත් වෙති. නිෂ්පාදන මාර්ග අයිති නැති හා තම ශ්‍රම ශක්තිය හැර අන් කිසිවක් නොමැති අය කම්කරු පන්තියට අයත් වෙති. තමන් හුදෙක් ස්වකීයම වූ ජීවිතගත කරන තනි තනි පුද්ගලයන් නොව, සුරාකනු ලැබීම ගැන වන පොදු අත්දැකීමක් ඇති සමාජමය කණ්ඩායමක් බව කම්කරුවන්ට අවබෝධවීමත් එම සුරාකෑම අවසන් කර දීමේ සඳහා තමන් පන්තියක් වශයෙන් එක්සත්වී සටන් කළ යුතු බව ඔවුන්ට අවබෝධවීමත් හේතුවෙන් පන්ති හැඟීම වර්ධනයවී එකී කණ්ඩායම් සංවිධිත පන්තියක් ලෙස ඒකරාශී වෙති (ජයවර්ධන, 2009: 71-72). මේ අනුව කුසුමා සංවිධිත කම්කරු පන්තියට අයත් නොවූණද වැටුපට ශ්‍රමය විකුණන බැවින් කම්කරුවකු වන අතරම සමාජ සංවිධානයෙහි පරිධියෙහි ජීවත්වන බැවින් නිර්ප්‍රභූ කාන්තාවක් බවටද පත්වේ.

සහෝදරිය වන දයාවතීගේ විවාහය සඳහා ගමට එන්නැයි කැඳවීමක් කුසුමාට ලැබේ.

“ලොකුහාමු, අපේ අක්කා කසාද බඳින්න යනවා. මට දවස් හත අටකට ගමේ යන්න ඕනි.”

ලොකුහාමු ටික වෙලාවක් කතා නැතුව බලාගෙන හිටියා. එයාට පිස්සු වැටෙන්න ඇති. එක අතකට එහෙම වෙන එකත් හොඳයි. ඇයි කුසුමා හරියට කුස්සියෙ කැල්ලක්ම වාගෙ වෙලානෙ”

“කුසුමා නැතුව මට කිසි දෙයක් හිතාගන්න බැහැ” කියලයි ලොකු හාමු ගෙදර එන අයටත් කියන්නෙ” (රාජකරුණානායක, 1989: 141-146).

සහෝදරියගේ මංගල්‍යයට සහභාගිවන කුසුමා වෙත ගමෙහි සියලුදෙනාගේ අවධානය යොමු වේ. හැඩ රුව, පිළිවෙළ හා හැසිරීම මගින් ඇය ග්‍රාමීය සමාජය ඉක්මවාසිටීම ඊට හේතුවයි.

“අනේ අම්මපා මං නං ඇදිරුවෙම නෑ. මං හිතුවා අලුතෙන් ආපු ඉස්කෝලෙ භාමිනේ කෙනෙක් වෙන්ඩෑ කියලා....”

“ධර්මෙ කීවෙ ඇනුම් පදයක්ද? නෑ එහෙම දෙයක් මුණෙන් නං පෙනුණෙ නෑ. ඔසරියක් ඇඳලා සෙරෙප්පු දෙකකුත් දාලා. රත්තරං වේන් පොටකුයි කරාබු දෙකකුයි දාලා ඉන්නකොට එහෙම හිතෙන්න ඇති ඇත්තටම” (රාජකරුණානායක, 1989: 144).

මෙලෙස කුසුමා ග්‍රාමීය සමාජයෙන් දුරස්ථවූ පුද්ගල වර්තයක් බවට පත්වේ. එහෙත් ඇගේ සාමාජික මූලයන් නොවෙනස්ව පවතින බැවින් ඇයට වෙනත් සමාජ ස්තරයක් වෙත පිවිසිය නොහැකිය. කුසුමාගේ ජීවන දෘෂ්ටිය හා සමාජ පරිවාරයෙහි ක්‍රියාකාරිත්වය අතර ගැටුම නිර්මාණය වන්නේ මේ ආකාරයෙනි.

කුසුමාට විවාහ යෝජනාවක් ගෙන එන්නේ ජයසේනයි. ඒ ඇගේ සොහොයුරිය වන දයාවතීගේ මාර්ගයෙනි.

“කුසුමා කලබල නැතුව තව ටිකක් ඉවසලා ඉන්න. අපි හොඳ දෙයක් කතා කරලා දෙන්නම්. තාම වයසක් නැහැනෙ.”

“කොච්චර කල් හිටියත් නැදැයෙක් වෙනවයැ. කුසුමා හැම වෙලාවෙම හිතන්නෙ අපේ බංගලාව... අපේ මල ... අපේ කාර් එක ... සේරම අපේ කියලමයි. ඒත් බංගලාවෙ කට්ටිය අපේ කියලා හිතන දේවල්වල කුසුමා කොහෙද ඉන්නෙ? කුසුමා අපේ සර්වත්ථි ගර්ල් විතරයි” (රාජකරුණානායක, 1989: 175-176).

නිර්ධන පන්තික, වැටුප් ශ්‍රමික මෙහෙකාරියක වූ කුසුමා වසර ගණනාවක මෙහෙකාර දිවියෙන් සමුගනිමින් ජයසේන හා විවාහවීම පිණිස උපන් ගම බලා යයි. මේ කුසුමාගේ ජීවිතයේ දෙවැනි පරිච්ඡේදයේ අවසානයයි. රැකියාවෙන් උපයාගත් මුදල හා ස්වාමි දියණියගෙන් ලද ත්‍යාග ඇය භෞතික සම්පත් ලෙස ගමට ගෙන යන්නීය. ඒ ඇය සතු ධනයයි. කුසුමාගේ ආධ්‍යාත්මික පරිවර්තනය ගමට නොපෙනේ. සොහොයුරිය හා යෙහෙළිය ඇගේ සිත හඳුනාගත්තද ඔවුන්ගේ අදහසවන්නේද එළඹෙන දිවියට ගැලපෙන ලෙස ජීවත්විය යුතු බවයි. පොතපත කියවීම, නාට්‍ය හා චිත්‍රපට බැලීම, සංගීතය රස විඳීම හා චිත්‍ර ප්‍රදර්ශන නැරඹීම ආදිය ඇගේ ජීවිතයට ධනෝත්ථර සමාජයෙන් උකහාගත් සංස්කෘතික දායාද වේ. ඒ හේතුවෙන්ම ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් ග්‍රාමීය ජීවිතය හා ගැලපෙමින් ක්‍රියාකිරීම ඇයට අභියෝගයක් වෙයි. මානසික අතෘප්තිය, අසතුට හා කලකිරීම ඇගේ අනාගත උරුමය බවට පත්වේ.

3. සමාලෝචනය

යටත්විජිතකරණය හේතුවෙන් ලාංකේය සමාජ සන්දර්භයෙහි ගොඩනැගුණු නව පන්ති ස්තරයන් මගින් දේශීය ජන ජීවිතයේ රිද්මයද ජීවන විලාසයද සංස්කෘතික මුහුණුවරද පරිවර්තනයකට ගොදුරු කරගැනුණි. සාහිත්‍ය වනාහි එය පහළ වූ යුගයේ පර්යාලෝචනයක් බව සමාජීය සාහිත්‍ය අධ්‍යයන න්‍යායෙහි මූලික ප්‍රවාදයයි (සුරවීර, 1982: 8). ඒ අනුව නූතන නවකතාවක ප්‍රතිනිර්මිත මානව ජීවිතය හා එහි සාමාජික මූලයන් වඩා තීව්‍ර ලෙස හඳුනාගත හැකිය. එමෙන්ම සමාජ පරිවර්තනයේ ප්‍රවේශය අනුව කේන්ද්‍රය ධනෝත්ථරයේ පැවැත්මත් නිර්ධන පාන්තික පරිවාරයේ ක්‍රියාකාරිත්වයත් තීරණයවන ආකාරය සාධනීය නවකතාවක නිරූපණය කෙරෙන ආකාරය වැඩිදුරටත් අවබෝධ කරගත හැකිය.

පරිශීලිත මූලාශ්‍රය

ආර්යපාල, ඇම්. ඩී., (1969). මධ්‍යකාලීන ලංකා සමාජය, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

ඉංග්‍රීසි - සිංහල ශබ්දකෝෂය (සම්පාදක - සුවර්ත ගමිලත්), (2009). නුගේගොඩ: සංගීඳ ප්‍රකාශන.

ජයවර්ධන, කුමාරි. (2009). ශ්‍රී ලංකාවේ කම්කරු පන්ති ව්‍යාපාරයේ කෙටි ඉතිහාසය 1893 - 1947, කොළඹ: සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය.

පතිරගේ, ජගත් බණ්ඩාර. (2005). 'පශ්චාත් යටත්විජිතවාදී කතිකාවට ප්‍රවේශයක්', කොළඹ: සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය.

මුණසිංහ, ඉන්ද්‍රානි. (2000). ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ග ප්‍රවාහනය: කර්තෘ ප්‍රකාශන.

රාජකරුණානායක, සුනේත්‍රා. (1989). සඳුන් ගිර ගිනි ගනියි, කළුබෝවිල: විදර්ශන ප්‍රකාශන.

ශ්‍රී සුමංගල ශබ්දකෝෂය (සම්පාදක - වැලිවිටියේ සෝරත හිමි), (1970). දෙහිවල: අභය ප්‍රකාශකයෝ.

සුරවීර ඒ. ඩී., (1982). සමාජීය සාහිත්‍ය අධ්‍යයනය, කොළඹ: ලේක්හවුස් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස්.

Furnival, J.S., (2014). **Colonial Policy and Practice**, London: Cambridge University Press.

Jayaweera, Swarna. (2002). **Women in Post Independence in Sri Lanka**, India: Saga Publications.

Obsekera, Gunanath. (1991). **The Vicissitudes of the Sinhala Buddhist Identity through Time and Changes in Sri Lanka – Collective Identity**, Colombo: Marga Institute.

Walby, Silvia. (2009). **Globalization and Inequalities**, California: Saga Publications.